

3. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

Филологическият факултет има утвърдени документи, отнасящи се до цялостното структуриране и протичане на образователния процес: мисия, политика, структура, ред на функциониране, контрол [[Програма 2007 – 2011](#)], [[Програма за развитие 2011 – 2015](#)].

При организиране и управление на образователния процес факултетът спазва последователно законите на Република България, нормативната уредба на висшето образование и вътрешните правилници на Пловдивския университет. Факултетът има утвърдени академични традиции в организацията и управлението на образователния процес, които се обновяват и актуализират в съответствие със законовите промени, динамиката на развитие на специалностите и преподавателския състав и специфичните особености на обучението по специалностите в **ПН 2.1. Филология**.

Политиката на ръководството на факултета в сферата на образователния процес е ориентирана към осигуряване, поддържане и повишаване на качеството на обучението и образователния продукт, които рефлектират върху конкурентоспособността на подготвяните специалисти с оглед на тяхната реализация на пазара на труда.

Органите за управление на факултета са Общото събрание, Факултетният съвет и деканът. Текущата административна работа се ръководи от декана и заместник-деканите по учебната и по научната дейност, които заедно с ръководителите на катедри формират Деканския съвет – консултативен орган на декана.

С координиращи и организационни функции е научният секретар по учебната работа и учебната документация, който отговаря за планирането на заетостта, изготвянето на разписанието и съответствието му с учебните планове и нормативните изисквания.

Тези органи извършват ежедневна работа по решаване на конкретни въпроси на обучението, следят за изпълнение на решенията на Факултетния съвет и цялостното протичане на образователния процес.

Създадена е Комисия по качеството, която в своята работа се ръководи от Системата за осигуряване, поддържане и развитие на обучението и образователния продукт, и Комисия по атестиране на преподавателския състав, която работи в съответствие с Правилника за атестиране на академичния състав.

Основни фигури и звена с контролни функции

Органограмата онагледява основните фигури и звена в контрола над качеството на учебния процес и отразява академичната йерархия на вземане на решения.

В Пловдивския университет е създаден „[Отдел за развитие на академичния състав и докторанти](#)“, който отговаря за организацията, координирането и контрола по процедурите за придобиване на научни степени и заемането на академични длъжности при спазването на законовите разпоредби и нормативните документи. Филологическият факултет е разработил необходимите вътрешни правила и специфични изисквания, осигуряващи повишаването на професионалната квалификация и подпомагащи академичната кариера на преподавателския състав. ([Специфични изисквания](#), [Вътрешни правила за провеждане на конкурсни изпити за докторанти](#), Правила за провеждане на конкурс по специалността за докторанти и главни асистенти).

3.1. ИМА ИЗГРАДЕНА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС И СВЪРЗАНАТА С НЕГО ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Като факултет с практически 40-годишна история организацията за управление на качеството е изградена върху традициите на добри практики и нормативните изисквания на съвременността. Масовизацията на висшето образование и увеличаването на приема във факултета поставиха нови предизвикателства пред качеството на обучение. Определени трудности бяха акумулирани и с възможността бъдещите студенти да се приемат с държавните зрелостни изпити.

Срещу спадащото входно равнище факултетът се опитва да противодейства с адаптирани учебни планове, особено в първи курс – с въвеждането на изравнителни и хомогенизиращи модули на обучение, което да намали големите разлики между приетите с висок и попълнили те местата с нисък бал студенти.

Официалният сайт на факултета [[Официален сайт на Филологическия факултет](#)] съдържа или прави отправки към всички актуални институционални документи, както и отразява динамиката на нормативната база на национално и университетско равнище с оглед на проблема за качеството.

Състояние на факултета: анализ на качеството и управление на образователната дейност

Макрорамката на висшето образование се характеризира с ясни симптоми на криза, хаотични законодателни промени, липса на ясна стратегия в перспектива. Налице е смяна и преформулиране на основните критерии за финансиране – от пазарния механизъм на брой студенти към смесения инструмент: част за брой студент, част за наука и част за рейтинг. Последните два критерия бяха въведени бързо и неочаквано и постепенно увеличават дела си спрямо първия.

Подготвен е нов ЗВО, който в продължение на няколко години има неясна съдба и още по-неясно бъдеще.

Въведен бе нов ЗРАС, който предизвика организационни сътресения и сериозно снижаване на критериите.

Отговорът на факултета при този тип кризисно съществуване е:

- A. развитие на специалности, разширяване на научната активност, управление на резерви за съкращаване;
- B. развитие на постдипломното обучение: обучаване на учители в клас квалификационни курсове, модули за обучение през целия живот, специализации и преквалификации в програми за развитие на човешките ресурси (финансирани от национални и европейски структурни фондове)¹;

¹ Пример за това е разгърнатата учебителна програма на факултета за периода декември 2012 – март 2013 година.

С. научната активност с повече и по-високо финансирани проекти, които рязко повишиха научното финансиране.

За осигуряване на качество и стабилност факултетът разгръща вътрешните си резерви: работи с оптимален (дори намален с тенденция към минимален щатен състав), разширява мрежата на хоноруваните преподаватели, оптимизира учебния процес и структурирането на групи, курсове и потоци.

По такъв начин е постигнато стабилизиране на един сложно организиран учебен процес (много специалности, обучение в чуждоезиковите профили на подгрупи, въвеждането на нови чужди езици почти всяка нова учебна година от 2009-а до днес).

Управлението на факултета дава видими резултати и във финансовото състояние: за 2010 г. – реализиране на печалба от 210 000 лв. и допълнителни ресурси в размер на 60 000 лева; 2011 г. – колебание и реализиране на загуба от 111 000 лева; 2012 г. – реализация на 310 000 лв. печалба и 180 000 лв. допълнителни ресурси в рамките на факултетен бюджет само за образователна дейност от 2,3 – 2,6 млн. лева.

Годишите 2012-а и 2013-а бележат **решителен обрат** в проектната дейност. Факултетът е партньор в университетски проект за дистанционно обучение с индикативен дял от 185 000 лв. (общо проект за 767 959,85 лв.), партньор в университетски проект „Студентски практики“ с индикативен дял 550 000,00 лв. и координатор на проект за актуализация на учебните планове във връзка с бизнес средата за 249 923,67 лв. В продължение на три години са осигурени около 1 млн. лева финансиране по европейски проекти чрез участие в университетски и самостоятелни факултетски проекти.

С два целеви проекта на обща стойност 105 972 лева беше създадена инфраструктура, която е задоволителна, с други средства беше попълвана библиотеката и специализираните библиотеки.

В следващите три години факултетът е готов да посреща нови предизвикателства, защото:

- ⊙ преподавателският състав е стабилен и в развитие;
- ⊙ катедрите са организационно силни и с очертани цели (проблематична е секцията по германистика, преподаването в новите специалности);
- ⊙ организацията е на сравнителна висота и непрекъснато се обновява и усъвършенства;
- ⊙ големият брой студенти позволява да се прилагат относително строги изисквания по качеството на обучение;
- ⊙ все по-системно се извършва срещата на студента с пазара на труда, повече представители на реалната икономика се въвличат в изготвянето на учебни планове и в преподаването по практически дисциплини.

Ръководството на факултета формулира няколко основни индикатора, които да ни ориентират в постигането на по-високо качество:

- ⊙ възискателност и привлекателност на специалностите като структура и начин на преподаване (авторитет, репутация);
- ⊙ енергични и ефикасни кандидатстудентски кампании (анализ на процеси и тенденции, адекватни реакции, нови и ефикасни мерки, активна и авторитетна промоция (2013 г. е кампания с широк обхват: обучителни семинари, информационни срещи; посещения и интерактивна връзка с потенциалните ни кандидати)²;
- ⊙ разширяване на диференцираното заплащане като резултат от учебните, научните и академично-организационните приноси;
- ⊙ оптималност на човешките ресурси (академичен и административен състав).

² Вж. [програмата на инициативите](#).

Факултетската стратегия има за цел успешното изпълнение на задачите от първия етап на план-програмата за реализация на **Стратегията за развитие на ПУ „Паисий Хилендарски“** в направления, свързани с повишаване на качеството на обучение и интензификация на научно-изследователската работа.

Авторитетна и дисциплинираща роля в осигуряване на качеството играе Комисията по качеството, която все повече се превръща в действен и работещ орган с ключова роля в академичния живот.

Хронология на факултетските управляващи органи по качеството:

- ⊙ Комисия по качеството (приета с Протокол ФС №115 от 8.I.2007 г.)
- ⊙ Комисия по качеството (приета с Протокол ФС №121 от 11.II.2008 г.)
- ⊙ Комисия по качеството (приета с Протокол ФС №144 от 28.XI.2011 г.)

Комисията не само проверява и оценява качествените параметри, но помага за въвеждането на критерии, правила и регламенти, които регулират различни страни от учебния процес и отношенията между преподаватели и студенти. Комисията сътрудничи с Българската камара за образование, наука и култура за разработване на стандарти, процедури и други документи, които подпомагат организацията и управлението на качеството във висшето образование (виж [плана на БКОНК за изработване на стандарти](#)).

По доклад на комисията с решение на ФС ([Решение на ФС](#), Протокол №148/ 2.IV.2012 г.) и във връзка с институционалната акредитация и повишаване на качеството на академичната организация са приети следните документи:

- ⊙ Проект за катедри, отговарящи за специалности (организация на академичните съветници);
- ⊙ Факултетни специфични изисквания по ЗРАС;
- ⊙ Стандарт за магистърски програми;
- ⊙ Правила за докторантско обучение;
- ⊙ Доклад самооценка – обобщени материали – Филологически факултет;
- ⊙ Длъжностни характеристики.

В периода 2008 – 2012 г. е създадена солидна база от регламентации на учебната, научната и академичната работа във факултета.

Качеството на образователния продукт се контролира от ръководителите на катедри, зам.-декана по учебната дейност и декана. Факултетската комисия по качеството осъществява независимо наблюдение и оценка на учебния процес, събира информация за мнението на студенти чрез анкети и предоставя информацията на Факултетен съвет заедно с препоръки за подобряване на учебния процес. Тя се ръководи от заместник-декан и включва представители на всяка катедра и студент. Членовете на комисията се избират от Факултетния съвет.

В интернет страницата на [Филологическия факултет](#) е организирана рубрика на Комисията по качеството, в която са отразени съставът на комисията, типовете анкети и анкетни формуляри, информация за начина на анкетиране и доклади от обобщени резултати, приети от Факултетния съвет. Направена е стъпка към електронно анкетиране на студентите.

Анкета за студенти (онлайн)

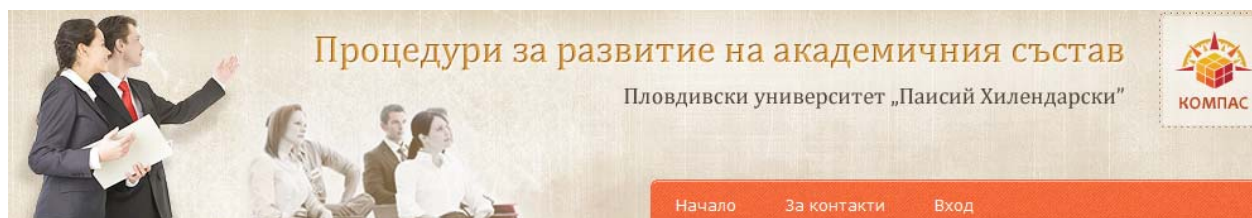
Деканатът на факултета провежда настоящата анкета

1. с цел да се ориентира в приоритетите
2. и в същността на наболелите за решаване проблеми.
3. Благодарим предварително на колегите,
4. които споделят своите виждания по изложените теми.

Организацията, координирането и контролът на дейностите, свързани с развитието на академичния състав и обучението на докторанти, се осъществява от отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“ в университета.

Осигурена е публичност на всички конкурси и процедури и на резултатите от тях – в отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“ към Пловдивския университет се поддържа база данни, свободният достъп до която е осигурен чрез неговия специализиран сайт (връзка към [университетския сайт за развитие на академичния състав](#)).

3.1.1. РАЗРАБОТЕНИ, ПРИЕТИ И ОГЛАСЕНИ СА ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ

Въпреки съществения напредък в областта на регламентацията на качеството остават важни проблеми пред постигането на общофакултетни и общоуниверситетски стандарти, които да синхронизират различните практики в многообразието на професионални направления, застъпени в Пловдивския университет, а понякога и в рамките на един факултет.

Разработени са правила за управление на качеството на образователния процес в професионалното направление, които са регламентирани в следните документи:

- Правилник за устройството и дейността на Пловдивския университет;
- Правила за работа на отдел Учебния отдел;
- Справочник за кандидат-студенти в Пловдивския университет;
- Справочник за магистърски програми на университета;
- Правилник за развитие на академичния състав на университета;
- Система за осигуряване, поддържане и развитие на обучението и образователния продукт;
- Решения на Академичния съвет, свързани с организацията на учебния процес;
- Решения на Факултетния съвет за качеството и организацията на учебен процес.

Във факултета допълнително са разработени правила, които произтичат от спецификата на процеса на обучение на студентите в професионалното направление. Такива са например:

- правилата за допускане, разработване и защита на дипломна работа;
- правила за провеждане на държавни изпити;
- правила за кандидатстване в съответните магистърски програми от професионалното направление;
- правила за провеждане на конкурсни изпити за докторанти във факултета.

Филологическият факултет публикува всяка година наръчник (на хартиен носител и на страницата в интернет) с актуализирани учебни планове. Първата част на този наръчник съдържа приетите правила за учебния процес, актуалните решения на АС в тази посока, правила за преминаване в по-горен курс, за заверка на семестър и под. Правилата са приети на ФС и отразяват общи за университета и специфични за факултета практики [[Академични правила на факултета и учебни планове 2011 – 2012](#)].

Студентите могат да се информират за изпити и разписание на занятия, по академични и административни въпроси, свързани с учебния процес, от [страницата на инспекторите от „Учебен отдел“](#), обслужващи факултета.

Създадена е възможност за бърза реакция при неявяване на преподавател в назначените от разписанието часове – [Сигнал за непроведени занятия](#).

Преподавателите могат да променят определените по разписание занятия само следвайки определен ред, въведен на страницата – [Заявление за промяна на часове](#). (Преместването може да се осъществи след потвърждение по мейл от декана или зам.-декан.) Улеснен е дос-

търсят до преподаватели (приемно време на преподаватели от факултета ([онлайн](#)) и връзката към академични съветници по катедри и специалности ([академични съветници](#)).

За по-добра организираност на учебния процес и адаптацията на студентите към академичната регламентация беше въведена институцията на академичните съветници. Функциите им са да ориентират студентите в академичния живот, учебния процес и спецификата на специалностите и дисциплините, които се изучават; в системата на провеждане на семинари и упражнения; в изискванията за допускане до изпит; в правилата за провеждане на изпити и присъждането на кредити.

Особено важна е ролята на академичните съветници за студенти, които се обучават по индивидуален план, и за студенти в неравностойно положение, за които се полагат специални грижи за адаптиране на учебния процес към възможностите им за учене и изследвания.

3.1.1.1. ДЕЙСТВАЩА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО, СЪОБРАЗЕНА С ОСОБЕНОСТИТЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ

Филологическият факултет следва изградената университетска Система за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на обучение, чието функциониране е регламентирано чрез редица документи, публикувани на официалния сайт на университета. Тази система **обхваща целия период на обучение**: от приема на студенти до тяхната професионална реализация.

Ръководителите на катедри, Комисията по качеството, академичните съветници, деканското ръководство участват оперативно в поддържане на Системата, като следят за:

- ⊙ **образователната дейност** (съответствието на структурата и съдържанието на учебните планове и учебните програми, на квалификационните характеристики на специалностите; обновяването на учебната документация; методите на преподаване и методите на оценка на постиженията на студентите; подготовката и квалификацията на преподавателите; адаптацията на студентите и докторантите);
- ⊙ **управлението** (организацията и управлението на учебния процес, поддържането на материалната среда и информационната база на обучението и научноизследователската дейност);
- ⊙ **изследователската дейност** (научноизследователската и консултантската дейност на преподавателите и участието на докторантите и студентите в разработването и осъществяването на изследователски и приложни проекти);
- ⊙ **резултатите** (придобитите знания, професионални умения и компетенции; професионална реализация на завършилите специалностите във факултета).

За подпомагане работата на комисиите на университетско равнище са разработени три анкетни карти, които обхващат цялостното наблюдение на учебния процес:

- ⊙ **Анкета №1** – проучва студентското мнение за всяка изучавана през академичната година дисциплина. Чрез въпросите се проучва мнението на студентите за начина на провеждане на учебния процес, методите и качеството на преподаване, нивото, актуалността и полезността на придобитите знания по съответната дисциплина, оценка за практическите занятия и толерантността на преподавателите на лекции и упражнения, обективност при оценяване.
- ⊙ **Анкета №2** – проучва мнението на студентите от всеки курс и специалност за учебния процес през изминалата академична година. Тя включва въпроси относно организацията и спазването на графика на учебните занятия, посещаемост на лекции и причини за отсъствия на студентите, ниво на преподаване, професионализъм и педагогически умения на преподавателите, материална база за обучение, актуалност и полезност на придобитите знания, качество на административното обслужване и информация за евентуална корупция.
- ⊙ **Анкета №3** – предназначена да проучи цялостното мнение на завършващите абсолвенти по отношение на качеството на полученото от тях образование в ФФ, уменията, които са придобили, преценка за шансовете им за реализация, относителен дял на работещите по специалността или желаещите да я практикуват, планове за продължаване на образованието им и др.

Във всяка от анкетните карти се съдържат отворени въпроси за студентските мнения, препоръки или критики към организацията, нивото на преподаване или към конкретни преподаватели.

Факултетът разполага с действаща **СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО** (осигуряване, поддържане и развиване на качеството на обучение).

ЦЕЛТА на системата е осигуряване на:

- ⊙ съответствие между обявената мисия и образователните цели на университета и реалното им постигане;
- ⊙ баланс между академичното качество и пазарните изисквания;
- ⊙ вътрешна самооценка на състоянието и тенденциите в качеството на образованието;
- ⊙ външна оценка на качеството на образователния продукт.

ЗАДАЧИТЕ на системата се изразяват в:

- ⊙ подобряване на качеството на обучението (в съответствие със законовите разпоредби и изискванията на потребителите – студенти, работодатели);
- ⊙ осигуряване на прозрачност на дейността (ясни и прозрачни правила и процедури);
- ⊙ създаване и обработване на база данни (обективна информация за ефективността на учебния процес и за качеството на обучението);
- ⊙ разработване и обновяване на собствена документация по управление на качеството;
- ⊙ редовно извършване на самооценка и външна оценка на образователния процес.

Изпълнителни органи във факултетната система за управление на качеството са:

- ⊙ Атестационна комисия – факултетна;
- ⊙ Факултетна комисия по качеството (за оценка, поддържане и усъвършенстване качеството на обучение);
- ⊙ Акредитационна комисия – изготвя вътрешни и възлага външни оценки на учебната дейност и преподавателския състав.

Управлението на качеството се осъществява чрез:

- ⊙ Периодично атестиране на преподавателите;
- ⊙ Задаване на стандарти в професионалната дейност;
- ⊙ Периодично самооценяване на бакалавърските и магистърските програми и външно оценяване с отзиви на колеги от други ВУ и мнения на работодатели;
- ⊙ Периодично обсъждане и анализ на резултатите от работата на катедрите във Факултетния съвет;
- ⊙ Анкетиране.

Разработената на факултетно ниво „Система за осигуряване, поддържане и развитие на качеството на обучението и образователния процес“ има задачата да гарантира постоянно подобряване на качеството на обучение и обективна оценка във всички форми на обучение във факултета съобразно с особеностите на специалностите.

Обвързването на резултатите от изпълнението на индивидуалния план, от научната дейност и участието в академичния живот, както и тези от атестирането на преподавателите, с работната заплата практически се осъществява чрез системата за развитие на академичния състав и диференцирано трудово възнаграждение (виж [статут](#)).

Факултетът има разработени [критерии за допълнително възнаграждение](#). Критериите са разработени и одобрени от Деканския съвет. Те се отнасят както до академичния, така и до административния състав.

Критериите засягат три групи активности: научни изследвания; кандидатстудентски прием; академично-организационна работа. Основен принцип е да се стимулират дейности, които не са в обсега на длъжностната характеристика на преподавателя или служителя.

Важна част от документацията е създадена от **Комисията по атестиране**. В съответствие с изискванията отдел „Човешки ресурси“ подготвя списъци по факултети на подлежащите на

атестиране през следващата учебна година. Въз основа на тази информация се изготвя график за атестиране на академичния състав през съответната учебна година. Процедурата за атестиране – комисии, критерии и показатели, е регламентирана с правилата за атестиране, утвърдени от Академичния съвет. Атестирането се извършва от комисия, избрана от Факултетния съвет по предложение на декана и утвърдена от ректора, с мандат от две години.

Като резултат от дейността на посочените комисии деканът представя [Годишен отчет пред Общото събрание](#); [Доклад за качеството](#) и [Доклад за атестиране](#).

Решенията на Факултетния съвет, свързани с качеството на обучението, се публикуват на специализирания сайт на факултета – [Качество](#).

Решенията, свързани с атестирането, се публикуват на адрес – [Атестиране](#).

През периода 2008 – 2012 са осъществени следакредитационни процедури, както е описано в увода на доклада.

- ⊙ 2010 г. – САНК в рамките на институционална проверка;
- ⊙ 2010 г. – научна акредитация (независим външен одитор);
- ⊙ 2011 г. – САНК за разширяване на капацитет;
- ⊙ 2012 г. – САНК за изпълнение на препоръки.

В проведените досега от МОМН две национални рейтингови проучвания на ВУ в България Филологическият факултет на Пловдивския университет заема 3-то място в направление „Филологически науки“ (<http://rsvu.mon.bg/RSVU/?locale=bg>). В рамките на една точка разлика той е в групата на ВТУ, ЮЗУ и ШУ.

Информация за качеството и организацията на учебния процес е достъпна в следната уеб публикационна мрежа:

- ⊙ [Акредитационни оценки](#)
- ⊙ [Акредитационни препоръки](#)
- ⊙ [Анкета за студенти \(онлайн\)](#)
- ⊙ [Анкета с преподаватели \(формат\)](#)
- ⊙ [Качество](#)
- ⊙ [Качество на преподаване \(доклади на декана\)](#)
- ⊙ [Комисия по качеството](#)
- ⊙ [Процедури за качество](#)
- ⊙ [Решения на НАОА](#)
- ⊙ [Семинари по качеството](#)
- ⊙ [Учебен процес – качество, правила, процедури](#)
- ⊙ [Финансов контрол на качеството](#)

Анализирано е периодично състоянието на различни равнища и са обосновани предложения във вид на различни политики за неговото усъвършенстване и развитие.

Анализирани са предложенията на катедрите за подобряване на качеството на учебния процес. Решенията за актуализиране и оптимизиране на учебната и оперативната дейност на факултета са взети от Факултетния съвет [[Решения на Факултетния съвет на ФФ 2007 – 2012](#)].

Отчетено е цялостно състоянието на обучението в направление 2.1. Филология в ДОКЛАД САМООЦЕНКА за изменение на капацитета за обучение на студенти в професионално направление 2.1 Филология (съгласно с чл. 83, ал. 6, от Закона за висшето образование и критериите на Националната агенция за оценяване и акредитация от 03.01.2008 г), Пловдив, 2011.

През 2011 г. е изменен капацитетът в резултат на обстойна самооценка – променена динамика и структура на приема, израстване на академичния състав и подобряване на материалната база [[Доклад за промяна на капацитета](#)], [[Изменение на капацитета за професионално направление 2.1. Филология](#)]. Решението на НАОА вече е цитирано и коментирано в частта „Образователна дейност“ на настоящия доклад.

Анализирани са състоянието и перспективите на компонента Приложна лингвистика в същото направление и са разкрити нови специалности [[Решения на Факултетния съвет на ФФ 2007 – 2012](#)], [[Връзка към решения на Академичния съвет на университета](#)].

Проведени са и са обобщени анкети, изготвени от факултета [[Университетската англицистика в България](#)] и Комисията по качеството [[Анкета 2](#)]

Анализирани са предложенията на катедрите за подобряване на качеството на учебния процес. Решенията за актуализиране и оптимизиране на учебната и оперативната дейност на факултета са взети от Факултетния съвет [[Решения на Факултетния съвет на ФФ 2007 – 2012](#)] и АС [[Връзка към решения на Академичния съвет на университета](#)].

3.1.2. ПЕРИОДИЧНО СЕ ОБСЪЖДА И ОГЛАСЯВА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ, СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Структурата и съдържанието на официалния факултетски сайт ясно свидетелстват за политиката на обсъждане и огласяване на резултатите и проблемите по темата „Управление на качеството“. Ръководните звена на факултета регулярно идентифицират невралгичните полета на управлението, тесните места на качеството и формулират мерки за решаване и постигане на позитивни резултати.

Основната идея е да се въвлеча в идентификацията и обсъждането максимално широк кръг от преподаватели, по възможност студенти и при определени условия – потенциални потребители.

След етапа на разпознаването и консултирането се следва утвърдената йерархия за вземане на решения, носене на отговорност и отчет за действието на приетите мерки.

Резултатите от функционирането на системата за контрол на качеството периодично се публикуват в специализирания сайт на факултета и включват:

- ⊙ решения на НАОА за програмна акредитация на професионални направления и следакредитационен контрол;
- ⊙ процедура по повишаване на капацитета на професионално направление 2.1. Филология от НАОА;
- ⊙ обобщаващи доклади на деканското ръководство;
- ⊙ доклади на Комисията по качеството;
- ⊙ доклади на Комисията по атестиране.

Деканското ръководство е представило пълен годишен отчет за 2012 г. на Общо събрание на факултета, в който се огласяват резултатите от качеството на управлението и ефективността на резултатите ([Годишен отчетен доклад 2012](#)).

Съществува практика да се провеждат ежегодни семинари по качеството, на които се анализират и обсъждат въпроси, свързани с качеството на образователния процес, начертават се образователни политики и стратегии за развитие на факултета ([Семинар за учебния процес](#)). Част от проблематиката може да се проследи в серия от публикации и докладите на декана с анализи.

- 2008 г. – [Семинар КСК 2008 година](#) (14 – 15 ноември 2008 г., за 2009 – 2010 г.)
- 2009 г. – [Семинар за качество на обучението](#) (27 – 28 февруари 2009 година, Пловдив)
- 2010 г. – [Семинар за качеството на управлението](#) (28 – 29 май 2010 г., Брацигово)
- 2011 г. – [Семинар КСК 2011 година](#) (10 декември 2010 г., за 2011 – 2012 г.)
- 2012 г. – [Семинар КСК 2012](#) (20 януари 2012 г., за 2012 – 2013 г.)

3.1.2.1. СРЕЩИ СЪС СТУДЕНТИТЕ ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС И НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Основните функции са в обсега на дейността на декана и зам.-декана по учебната работа. Изградена е система за обратна връзка с преподаватели и студенти, както и система за своевременна информация при възникващи проблеми в хода на учебния процес.

Деканът периодично се информира за общото състояние на учебния процес, както и за проблеми, породени между преподаватели и студенти. Анализът на тези проблеми води до проекторешения, които имат за цел отстраняване и преодоляване на предизвикателствата.

В тази сфера например беше отбелязана нарастващата агресивност на студентите едни към други или към преподаватели. Няколко единични случая бяха обобщени и насочени към приемането на обща разпоредба за „агресивно поведение“, което създаде процедура за реакция и вземане на решения³.

Друг подобен общ случай са проблемите със студенти, които имат психически разстройства или други заболявания, опасни както за самите тях, така и за околните. Деканският съвет одобри процедура, по която преподавателят съобщава за наличието на подобен казус, а ръководството придвижва процеса до упълномощените органи за намеса (МВР, НОИ, РЗОК или съответни агенции и неправителствени организации).

Регламентирана е системата за приемно време, осигуряваща достъп на студенти до ръководство и преподаватели. Осигурени са възможности за тематични срещи на ръководството със студенти от различни специалности по наболели проблеми⁴.

Срещата на студент и преподавател е виртуално гарантирана във Форумата на Филологическия факултет, където се поставят най-разнообразни теми и се задават въпроси, произтичащи от реалния студентски живот. Група модератори отговаря според компетенциите си на тези въпроси или препраща до съответните ръководители на катедри или зам.-декани за по-нататъшно развитие и решение. Въпреки анонимния и понякога агресивен тон на изявленията форумът е относително надежден ориентир за същинските проблеми, които затрудняват нашите студенти.

Факултетното ръководство поощрява и специализираните срещи на студенти и преподаватели, когато те се обединяват като изследователи – клубове, общи срещи, чествания, научноизследователски групи. Всеки преподавател може да впише до 20 часа в отчета си за индивидуална заетост, ако ръководи такава група, в която студентите са стимулирани да участват в научни изяви като Националната студентска конференция например.

Въпреки масовостта на образованието преподавателите познават своите студенти и са подпомагани в работата си с изявени студенти. Така например ФС взе решение по предложение на преподавателя изявен студент от бакалавърска степен да получи разрешение за разработка на дипломна работа⁵.

Мненията на студентите и докторантите за организацията на учебния процес периодично се дискутират на заседания на различни равнища: катедрен съвет, декански съвет, Факултетен съвет,

³ Вж. [Решение на ФС, Протокол №154, 12.XII.2012 г.](#): „ФС приема следните правила при агресивно поведение на студент и постъпило писмено оплакване: деканът изисква обяснения и предлага на ректора следните мерки: предупреждение за отстраняване; отстраняване от 6 месеца до 1 година.“

⁴ Проблемът на студенти от специалността „Балканистика“ с поредни неуспешни явявания на държавен изпит по новогръцки език (май, 2009 – среща на студенти, преподаватели, декан и ректор).

⁵ РЕШЕНИЕ: ФС приема следната промяна във формата на завършване в учебния план на ОКС „Бакалавър“: „Писмен държавен изпит по...“ се заменя с „Писмен държавен изпит по...“ или защита на дипломна работа. Редът за допускане до защита изисква съгласие на дипломен ръководител, среден успех от следването, не по-малък от Мн. добър 4,50, и успех Мн. добър 5,00 по дисциплината, от която ще бъде дипломната работа, както и решение на съответната катедра. (ФС, [Протокол №127 от 13.IV.2009 г.](#)).

и се гласуват съответните мерки за подобрения в организацията и съдържанието на учебния процес. Например: в процеса на въвеждане на новоприетите студенти се определят академични съветници по специалности от преподавателския състав, които консултират студентите до края на следването им.

Провеждат се анкети за обучението по всяка дисциплина (Анкетна карта №1), където е отразено мнението на студентите както за всеки преподавател, водещ лекционния курс, така и за преподавателите, провеждащи семинари и лабораторни упражнения. Ежегодно се проследява и мнението на абсолвентите за качеството на обучението във факултета като цяло и за перспективите им за реализация (Анкета №3).

Проблемите на студентите се обсъждат и решават в делови порядък, още с възникването им, като решенията могат да дойдат от катедрите, от Деканския съвет или да се разгледат на Факултетния съвет.

Деканското ръководство поддържа постоянна връзка с представителите на Студентския съвет към факултета, както и с представителите на студентите във Факултетния съвет, за да е наясно с проблемите, които студентите поставят. Ръководителите на катедри също имат задължение да следят за мнението на студентите относно провежданите в катедрата учебни занятия и на катедрени съвети се обсъждат мерките за решаване на проблемите.

3.2. ИМА ИЗГРАДЕНА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ ОБУЧЕНИИТЕ СТУДЕНТИ

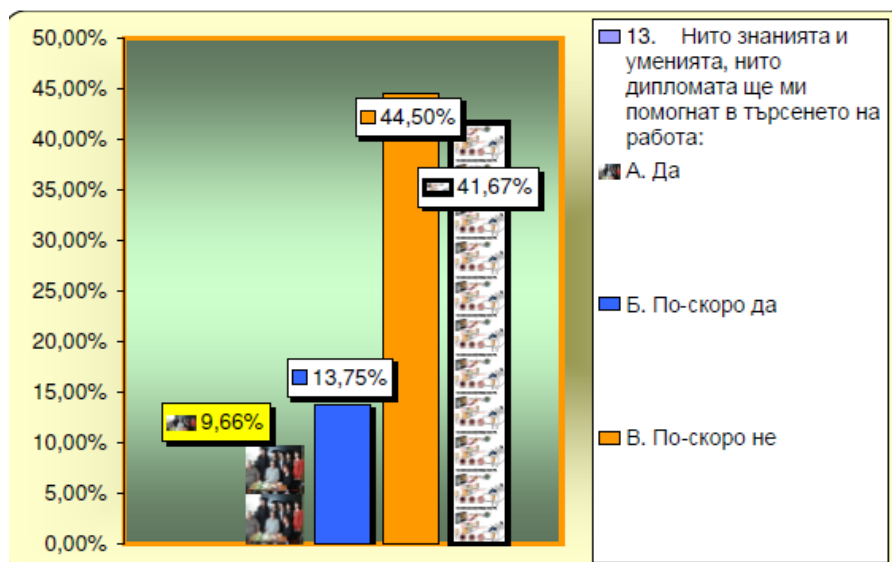
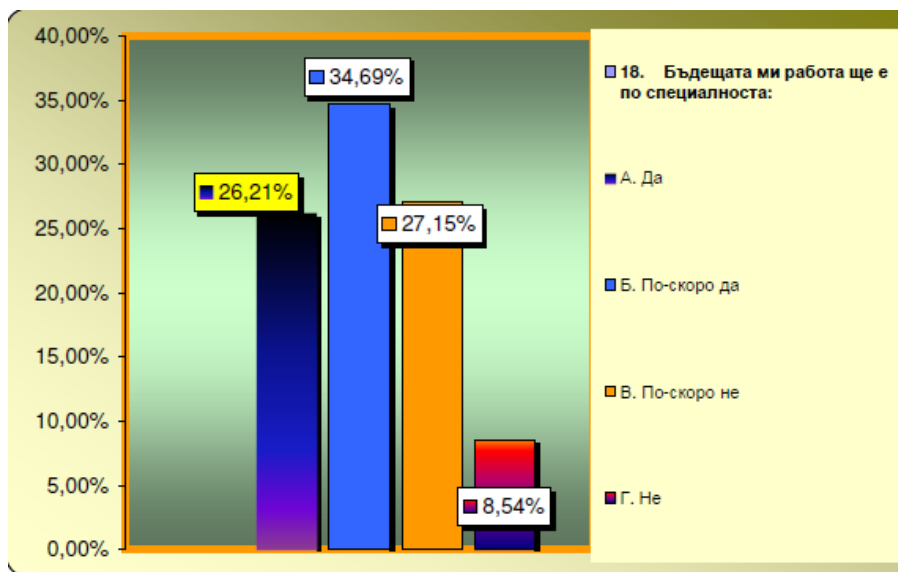
Факултетът се гордее със свои възпитаници с успешна кариера в: Европейския парламент и европейските институции; в институтите на БАН; в български и чуждестранни университети; в базирани у нас офиси на световни ИТ компании; във водещи медии; в държавната и общинската администрация; във водещи издателства. Особено удовлетворение носят на факултета и добре реализираните в училищната мрежа директори, базови учители, редови учители по български език и литература, учители по чужди езици в цялата страна.

Факултетът изследва реализацията на завършилите студенти по следните показатели:

- A. заети пряко в завършената специалност – по данни от MOMH;
- B. заети непряко в нея – по данни на HR агенции, бизнеса и медиите;
- C. заети в несвързана със специалността област;
- D. изследователи – по данни от изследователските центрове;
- E. преподаватели – по данни от различни ВУ;
- F. незаети – по данни от бюрата по труда.

Оценяват се и се анализират очакванията на студентите за предстоящата им среща с пазара на труда:

Към студенти и кандидат-студенти се излъчват анализи на пазара на труда, откъдето може да се наблюдават тенденции, подпомагащи избора и ориентацията. ([Учители, възпитаници на факултета, по областни градове за 2012](#); [Висше образование и доходи](#); [Политика на факултета за реализация на завършилите студенти на пазара на труда](#)).

Поддържа се фейсбук страница на завършилите Филологическия факултет с 1500 „приятели“.

В процес на изграждане е система на алумни [[Позиции на Филологическия факултет – алумни](#)], рубрика „[Успешни биографии](#)“.

3.2.1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯТА И РАЗВИТИЕТО НА ЗАВЪРШИЛИТЕ ОКС В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ (СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ)

Усилията на факултета да набавя информация за реализацията и особено за перспективите за реализация са видими и значими, макар да са все още недостатъчни.

Филологическият факултет анализира състоянието на пазара на интелектуалния труд в България и тенденциите на промени в него от следните източници:

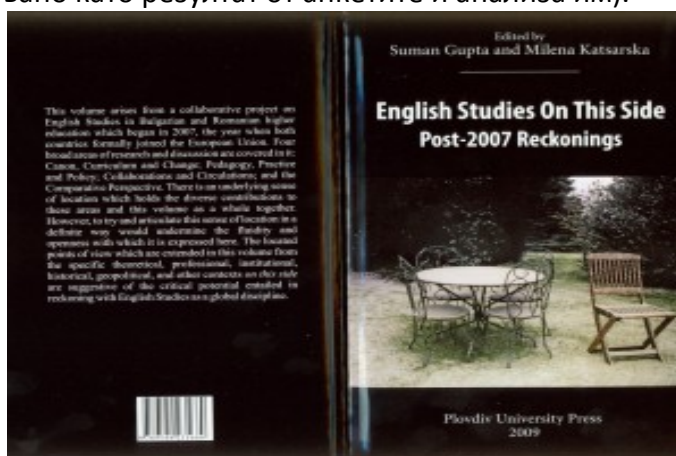
- данни на МОМН;
- данни от бюрата по труда;
- данни на HR компании;
- данни на медиите: преса, радио, телевизия;

Е. данни на издателства, училища, библиотеки, преводачески агенции, туроператорски фирми.

На факултетно равнище се правят статистически анализи на КСК за всяка година и се публикуват на сайта [[Специализиран сайт на ФФ за КСК](#)].

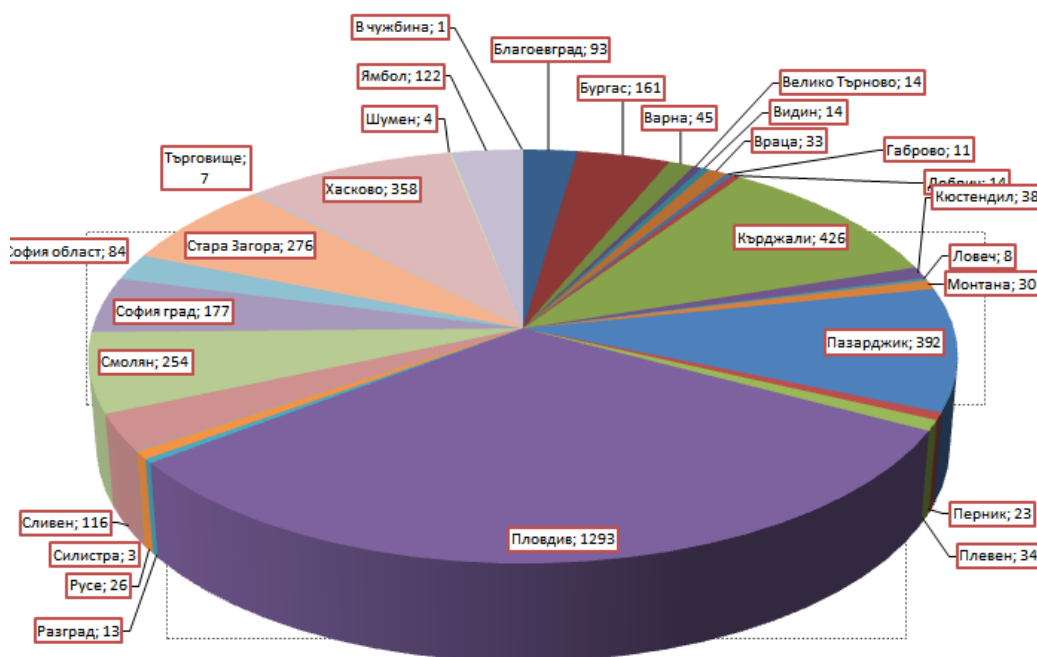
Провеждат се текущи и изходни анкети с абсолвентите, които изследват степента на удовлетвореност от полученото образование, нагласите за реализация, нагласите за продължаващо обучение и др. Обработени са анкети със студенти англицисти в България в резултат на мащабно проектно изследване – [[Университетската англицистика в България](#)] (виж също изследването, публикувано като резултат от анкетите и анализа им).

Други източници на информация относно професионалната реализация на дипломираните специалисти са: контактите с работодатели в областта на филологическите науки или близки до тях области; данните, събирани от всички ръководители на магистърски програми; дискуссионни форуми, социалните мрежи facebook, tweeter, linkedin и т.н.

3.2.1.1. ДАННИ ЗА ЗАВЪРШИЛИТЕ СТУДЕНТИ И ДОКТОРАНТИ

Данните за реализацията като учители посочва националния обхват на реализацията, високите стойности за Южна България и особено за областите, съседни на Пловдив.

Възпитаници на ПН 2.1. ФИЛОЛОГИЯ – учители в страната

Реализацията на филологически кадри обхваща и други професионални поприща – медии, културни и административни институции, обществени и неправителствени организации.

3.2.2. СЪБИРА СЕ И СЕ АНАЛИЗИРА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОЦЕНКАТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ СПЕЦИАЛНОСТТА

Филологическият факултет анализира състоянието на пазара на интелектуалния труд в България и тенденциите на промени в него.

Филологическият факултет поддържа контакт с работодателите и развива форми за подготовка и професионална реализация на студентите.

3.2.2.1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОЦЕНКАТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКАТА НА ЗАВЪРШИЛИТЕ СПЕЦИАЛНОСТТА

През 2009 – 2010 г. факултетът спечели и реализира проект по ОП „Развитие на човешките ресурси“ на ЕСФ по схема „Училищни и студентски практики“. За участие в проекта „Студенти по пътя на книгата“ бяха избрани с конкурс 52 студенти от 12 специалности на факултета. Те преминаха през обучение в реална работна среда в издателство „Летера“ и получиха сертификати за компетентности в областта на издателската работа [[ПРОЕКТ: „Студенти по пътя на книгата – практически курс по книгоиздаване“](#)].

Факултетът познава становищата на: директори на средни училища, базови учители, редактори, журналисти, шефове на преводачески агенции, библиотечни работници, мениджъри на туроператорски фирми и др. [[Пакет мнения на потребители – Bulwork](#)], [[Пакет мнения на потребители – Георгиев Кралев](#)], [[Пакет мнения на потребители – LinguaMundi](#)], [[Пакет мнения на потребители – Народна библиотека „Иван Вазов“](#)], [[Пакет мнения на потребители – Силвия Банялиева](#)], [[Отзив – Полски институт](#)], [[Отзив – Университет Адам Мицкевич, Познан](#)], [[Отзив – Чешки център](#)].

Филологическият факултет поддържа контакт с работодателите и развива форми за подготовка и професионална реализация на студентите чрез:

- ⊙ студентски практики в базови училища;
- ⊙ студентски практики в издателства;
- ⊙ студентски практики в медии;
- ⊙ студентски практики в преводачески агенции;
- ⊙ студентски практики в библиотеки;
- ⊙ студентски практики в туроператорски фирми.

Оценката на потребителите свидетелства, че за Пловдив и Южна България завършилите специалисти в ПН 2.1. Филология имат стратегическо значение за българската идентичност, развивана и съхранявана по пътя на образованието, науката и широките публично-културни присъствия на пловдивските филологически възпитаници.

ПОЕТИЧЕСКА ИНТЕРМЕДИЯ

Един от примерите доказва националното присъствие на пловдивските филолози. През 2012 година във връзка с 10-годишнината от смъртта на рано напусналия ни Добромир Тонев бе отворена официална страница на поета ([Добромир Тонев](#) отворена facebook група). Създадена е от учениците му от Поетическата академия, която той основа и която след смъртта му те нарекоха „Добромир Тонев“. България преоткри един голям национален поет. Поезията му на кара стотици да живеят с неговите послания.

Здравейте, приятели!
Страшно се зарадвах, като открих тази страница!
Бях много близък приятел с Добри, докато напуснах Пловдив през 1980 г.
Както и след това, разбира се...
За мен е чест да бъда сред вас! Благодаря ви!
Желая успешна Нова година на всички!!!

Тодор Костадинов

Тодор Костадинов завършва българска филология в Пловдив през 1984 година.
Добромир Тонев завършва българска филология през 1979 година.

**На какво се учудвам, не зная –
нищо повече от смъртта.
Ще ухая с липите в безкрая,
ще се качвам, ще слизам с дъжда.**

**Ще се качвам, ще слизам с дъжда,
ще обличам и храня дървото.
Нищо повече от смъртта.
Нищо повече от живота.**
